

Fred. Suverenitet. Solidaritet.

Overordnede mål og prinsipper

Sosialistisk Venstrepartis sikkerhetspolitikk har som mål å sikre fred, norsk selvråderett og en FN-ledet regelstyrt verdensorden.

Sterke internasjonale institusjoner er avgjørende for å løse mange av vår tids store, globale utfordringer. SV ønsker en FN-ledet verdensorden hvor stormakter ikke kan ta seg til rette på mindre staters bekostning. For en liten stat som Norge er det avgjørende at små staters rettigheter respekteres internasjonalt, og at folkeretten overholdes også av stormaktene. Internasjonalt samarbeid for lavere spenning og nedrustning er nødvendig

Det må være sammenheng mellom norsk sikkerhetspolitikk og de interesser og verdier den norske staten forsøker å fremme og representere. Arbeidet for norsk sikkerhet, våre allianser og samarbeid med andre stater må ikke svekke demokrati og menneskerettigheter i hverken Norge eller andre land. Sikkerhetspolitikken tar utgangspunkt i våre nasjonale interesser og bygger samtidig på internasjonal solidaritet.

En verden i endring

Den russiske invasjonen av Ukraina har ført til en ny sikkerhetspolitisk situasjon og energikrise i Europa. Samtidig øker spenningen i Asia. USA er fortsatt verdens mektigste stormakt, men utfordres av Kina. Tiden vi lever i preges av nye stormaktsmotsetninger, stor politisk endring og flere store sosiale og miljømessige kriser som truer framtidig stabilitet i alle deler av verden. En troverdig sikkerhetspolitikk må svare på alle de viktigste truslene mot fred, både globalt og i våre nærområder.

Stormaktene konkurrerer om politisk innflytelse, militær kontroll og tilgang til markeder og ressurser verden over. Multilateralt samarbeid undergraves stadig oftere, til fordel for alenegang fra mektige stater. Folkerettens stilling og FNs autoritet er kraftig svekket. For små land som Norge er det helt avgjørende å snu denne utviklingen.

Etter en lang periode med demokratisering i store deler av verden er autoritære regimer og bevegelser nå en voksende trussel. Årsakene til dette er komplekse, men handler blant annet om økonomisk utrygghet som utnyttes kynisk av autoritære ledere og det nye ytre høyre i flere land.

Det nye ytre høyre representerer en alvorlig fare for demokratiet, og for tryggheten til ulike minoriteter og kvinner. Når sjåvinistiske krefter får makt øker også sjansen for konflikter både innad i land og mellom stater. Kampen mot den autoritære høyresiden er et hovedspørsmål i vår tid, og må også få følger for norsk sikkerhetspolitikk. SV vil støtte demokratiske krefter, både parlamentariske og i sivilsamfunnet, i kamp mot det autoritære høyre

Russland under Vladimir Putin spiller en destruktiv rolle i Europa. Det russiske regimet representerer interessene til en snever klasse av oligarker, og står for en nasjonalkonservativ og militaristisk ideologi. Angrepskrigen mot Ukraina representerer et fundamentalt brudd på folkeretten. SV støtter ukrainernes frihetskamp. Putins regime er også aktiv sponsor for ytre høyre og politisk kaos i vestlige land. Russisk aggresjon og vilje til maktbruk mot naboland får store konsekvenser for norsk og europeisk sikkerhetspolitikk.

Kina har blitt en global stormakt, som i økende grad er avhengig av tilgang til andre lands naturressurser for å opprettholde egen økonomisk vekst. Det kinesiske regimet har blitt

betydelig mer ensrettet og undertrykkende det siste tiåret. En totalitær utvikling internt i landet kombineres med en mer offensiv utenrikspolitikk og en opptrapping av trusler om militær aggresjon mot Taiwan. Økonomisk samarbeid med Kina må bygge på erkjennelsen av landets diktatoriske samfunnsmodell. SV ser med bekymring på kinesisk opprustning og vil fortsette kritikken av kinesiske menneskerettighetsbrudd.

USA er verdens suverent sterkeste militærmakt og har brukt denne til ulovlig angrepskrig og destabilisering i ulike deler av verden i hele etterkrigstiden. Nederlaget i Afghanistan og de mislykkede krigene i Irak og Libya har svekket USA som stormakt, men landet søker fortsatt global militær dominans. SV krever at også USA respekterer folkeretten og FN-pakten. USAs demokrati er under kraftig press fra ytre høyre, men det er likevel forskjell mellom styresettene i USA på den ene siden og Kina og Russland på den andre. Norge må være tydelig i sin fordømmelse av enhver svekkelse av folkestyret i verdens største militærmakt.

EU har tatt en større geopolitisk rolle, men er fortsatt primært et økonomisk samarbeid. EU-medlemskap er derfor ikke et svar på Norges sikkerhetspolitiske utfordringer. SV vil arbeide for at Norge ikke integreres tettere i EUs ulike sikkerhetspolitiske initiativ. Et tett samarbeid og godt naboskap med EU er viktig, men SV mener norsk EU-medlemskap vil ha negative sosiale, demokratiske og økonomiske konsekvenser. EU er tufta på en markedsliberalistisk politikk som skaper større ulikhet, slik dannes grunnlag for mer konflikt og mindre trygghet i verden.

Nordområdene og Svalbard er strategisk viktige områder for stormakter. Gjennom Arktisk Råd må Norge forhindre at nordområdene utvikler seg til en geopolitisk konfliktsone. Norsk tilstedeværelse på Svalbard må opprettholdes og øygruppa må ikke militariseres. Trusler mot fred og sikkerhet kommer ikke bare fra faren for tradisjonell krig mellom stater. Hybrid krigføring, digitale angrep og spionasje er reelle utfordringer for Norge. Klimaendringer og store flyktningsstrømmer kan føre til destabilisering av store områder i fremtiden. Verdens avhengighet av fossil energi betyr også avhengighet av en rekke despotiske regimer med store olje- og gassreserver.

Atomvåpentrusselfen øker når konflikt mellom atommakter kommer nærmere, og det aktivt trues med bruk av atomvåpen. Samtidig skaffer flere land seg kjernevåpen. Undergravningen av nedrustningsavtalene fra 1980- og 90-tallet er svært alvorlig. Russlands suspensjon av Ny Start-avtalen har ytterligere forverret situasjonen. FNs atomvåpenforbud er i dag det viktigste redskapet for å utløse kjernefysisk nedrustning, gjennom å delegitimere atomvåpen og legge press på atommakterne for å begynne gjensidig nedrustning. Norge må slutte seg til forbudstraktaten.

Kampen mot økologisk sammenbrudd og global oppvarming er del av sikkerhetspolitikken. Norge har en sterk egeninteresse av å hindre at global oppvarming fører til økt konflikt om knappere ressurser, sosial uro og masseflukt. Derfor er det også i Norges interesse med en hurtig endring av energisystemene, slik at disse raskest mulig baseres på fornybar energi, og store naturødeleggelser unngås.

Norge skal prioritere høyt å stille opp i FNs fredsbevarende aksjoner, og sørge for at forsvaret har de nødvendige ressurser for slik deltagelse.

Norsk sikkerhet og beredskap

Norge må ha et sterkt nasjonalt forsvar. Norge må ha evne til i større grad å hevde suverenitet og ta hånd om kriser selv. Forsvaret må derfor styrkes i årene som kommer. Forsvaret må være konsentrert om å forsvare Norge, ikke krigsdeltakelse i andre deler av

verden. Hæren, Sjøforsvaret og Heimevernet må styrkes. Om mulig må kjøpet av nye F-35 reduseres i antall for å bidra til å finansiere styrking av Forsvarets personell, drift og vedlikehold. Det norske forsvaret har blitt bygd ned de siste tiåra, og mye ressurser er lagt inn i NATO og alliert virksomhet. Opprustning er ikke et mål i seg selv, men vi er avhengige av å styrke det norske forsvaret for å kunne forsvare oss selv og bli mest mulig uavhengig av stormaktsinteresser.

Et tydelig nasjonalt norsk nærvær i våre hav- luft- og landområder kan bidra til lavere spenning mellom stormaktene i nord. Samtidig som det norske forsvaret skal styrkes vil SV derfor holde fast på vårt nei til amerikanske baser i Norge, og til baseavtalen som ble inngått med USA i 2021. Også Norges øvrige selvpålagte restriksjoner, som ingen atomvåpen på norsk jord, må opprettholdes. Eksport og import av krigsmateriell til regimer som bryter folkeretten eller begår grove menneskerettighetsbrudd må forbys.

Norges forsvarsevne mot hybrid krigføring og digitale angrep må styrkes, både sivilt og militært. Cyberforsvaret må styrkes, forsvaret må selv drifte og vedlikeholde sine IKT-systemer, og Forsvarets data må lagres i statlig regi. Norge trenger en lov om kritisk digital infrastruktur.

Folk er forsvarets viktigste ressurs. Allmenn verneplikt er grunnlaget både for forsvarsevne og demokratisk kontroll over forsvaret. Erfarne fagfolk må beholdes, og rekrutteringen styrkes. Sentraliseringspress og oppsplitting av fagmiljøer må stanses. Markedsretting og privatisering av forsvaret er i seg selv en sikkerhetsrisiko. I tillegg fører det til oppsplitting av ansvar og oppgaver og må derfor unngås.

Sikkerhet er mer enn militært forsvar. Norge må ha en god totalberedskap og styrke egen selvforsyningsgrad og beredskapslagring. Det betyr økt produksjon og lagring av mat, fôr, medisiner og medisinsk utstyr, samt sikring av energiforsyning, vannforsyning og annen kritisk infrastruktur. Et aktivt landbruk i hele landet, som sikrer selvforsyning og bosetning, er en vesentlig del av vår sikkerhet. Tillit og sterke fellesskap er også en del av vår beredskap, derfor er åpenhet om sikkerhetspolitiske dilemma og beredskapsspørsmål viktig.

Allianser

SVs Nato-motstand har vært godt begrunnet. Under den kalde krigen bandt medlemskapet Norge til et USA som stod bak undertrykkende kriger og blodige kupp flere steder i verden. Norge bidro til en blokkpolitikk som økte faren for større kriger og i verste fall atomkrig. I tiden etter murens fall har Norge på grunn av medlemskapet deltatt i flere mislykkede og feilslåtte kriger utenfor Europa, som del av Natos «out of area»-strategi. Forsvarets ressurser har i tråd med dette blitt dreid vekk fra oppgaven med å sørge for sikkerhet i nærområdene våre, og over til oppgaver som ikke tjener norske interesser. Alliansen gir ikke bare beskyttelse for land i Europa, den er også et redskap for amerikanske stormaktsinteresser.

NATO-medlemskapet hindrer ikke Norge formelt i å ratifisere atomvåpenforbudet, men NATO-medlemskapet brukes av noen som forklaring på Norges manglende tilslutning. USA og NATO legger press på land som vurderer å slutte seg til forbudet. Noe tilsvarende ser vi med presset mot Tyrkia-politikken til Sverige og Finland i forbindelse med søknadene om medlemskap. Dette er en dypt problematisk side ved Nato.

SV har lenge ment at et sikkerhetssamarbeid basert på Norden, med gjensidige sikkerhetsgarantier, er den alliansepolitikken som vil tjene Norge best. Norge må søke samarbeid med de landene vi har sterkest grad av felles interesser med. De nordiske landene

har i stor grad felles sikkerhetspolitiske utfordringer, et sterkt politisk fellesskap og betydelig samlet militær kapasitet.

Sverige og Finlands NATO-søknad har skapt en ny sikkerhetspolitisk situasjon. Et samlet Norden i NATO kan føre med seg både muligheter i form tettere integrert samarbeid og potensielle sårbarheter i form av økt spenning. Muligheten til å bygge et tett nordisk forsvarssamarbeid må benyttes. SV vil utvikle Nordefco til en fullverdig allianse, med en egen solidaritetspakt som forplikter de nordiske landene til å beskytte hverandre i kriser og krig. Norge skal ikke stå alene, men sammen med resten av Norden. Grensen mellom NATO og Russland blir betydelig lengre. SV vil at Norge skal spille en aktiv rolle for et Norden uten atomvåpen og amerikanske baser, og som fører en sikkerhetspolitikk som setter lavspenning først.

SVs mål er en europeisk og nordisk sikkerhetsordning som er uavhengig av USA. Det kan skje gjennom en etablering av et nytt sikkerhetspolitisk fellesskap når den politiske situasjonen i Europa gjør det mulig, eller gjennom at Nato forandres og tyngdepunktet forskyves til Europa. Et nordisk forsvarssamarbeid vil samtidig være det beste fundamentet for norsk alliansepolitikk. Slik endring må trolig skje gradvis og kollektivt. SV vil derfor arbeide for dette, framfor en norsk utmelding av Nato.

SVs strategi omfatter også en annen norsk rolle i Nato. Norge må bruke et hvert handlingsrom for å prøve å påvirke Nato i rett retning. Norge må gå inn for at Nato skal være en ren forsvarallianse, og opptre uavhengig av USA i alliansen. Særlig vil SV fortsette å legge vekt på: a) At Out of area-konseptet avvikles, så Nato ikke kan operere utenfor eget område, b) At atomvåpenstrategien til Nato legges bort, og c) At Nato ikke skal involvere seg politisk på USAs vegne i konflikter i andre deler av verden, for eksempel ved å blandes inn i den spente situasjonen i Øst-Asia.

Det er dypt problematisk at Nato har medlemsland som selv styres av autoritære regimer. Dette gir autoritære ledere vetomakt over norsk og europeisk sikkerhetspolitikk. Norge må stå opp mot Tyrkias forsøk på å bruke Nato-medlemskapet til å unndra seg kritikk av sine overgrep mot den kurdiske befolkningen og til å drive utpressing mot andre medlemsland.

Norsk avhengighet av USA må reduseres raskt. Europa må regne med å ta ansvar for egen sikkerhet i framtiden. Den politiske utviklingen i USA gjør også at amerikanske sikkerhetsgarantier i enda mindre grad kan tas for gitt. Norsk forsvarsplanlegging og alliansepolitikk må ta høyde for dette.

Solidaritet og sikkerhet

Solidaritet bidrar til sikkerhet. Den ukrainske frihetskampen har SVs fulle støtte, mislykkes Russland i sitt angrep bidrar det også til å trygge andre land og til å beskytte folkeretten. På samme måte er solidaritet med mennesker og stater som undertrykkes i andre deler av verden avgjørende viktig. Når folkerettsbrudd, okkupasjon eller ulovlig krig gjennomføres av vestlige land eller land med tett samarbeid med Vesten må også det fordømmes og motarbeides.

For å få en rettferdig og fredelig verden trengs en radikal omfordeling av makt og ressurser, et forbruk som ikke ødelegger miljøet og en økonomi underlagt demokratisk styring. Slik skapes grunnlag for fred og trygghet. Norges utenriks- og utviklingspolitikk må ha dette som sine fremste mål.

SV vil arbeidet for at solidaritet skal bidra til trygghet for sivilbefolkning i områder i verden som er urolige eller i krig. Vold mot kvinner og barn brukes systematisk som våpen i konflikter, og FN må raskere og oftere gripe inn for å hindre voldsbruk mot sivile. SV arbeider for at Norge skal føre en humanitær asyl- og flyktningpolitikk.

Fredsbevegelsen og den brede folkelige mobiliseringen mot atomvåpen har spilt en viktig rolle i motstand mot militarisering og for avspenning. Spesielt i tider med opprustning, krig og konflikt er aktiv støtte til og deltakelse i slike bevegelser viktig. Vi vil kjempe mot global opprustning og våpenkappløp.

SVs utenriks- og sikkerhetspolitikk har alltid vært basert på at Norge må være et land som tenker selv, ikke følger blindt etter andre. Kombinasjonen av norsk sikkerhet og selvråderett, aktivt freds- og nedrustningsarbeid og internasjonal solidaritet vil fortsatt være det grunnleggende for SV.